

Nederlandse landgeit in breder perspectief

De Landelijke Fokkersclub Nederlandse Landgeit bestaat 25 jaar. En daar hoort een feestje bij. Want het bestaan van de landgeit heeft aan een zijden draadje gehangen. Dertig jaar geleden waren er nog maar enkele vertegenwoordigers van dit ras aanwezig. En nu is er een weliswaar kleine, maar levensvatbare populatie en een zeer actieve club van fokkers.

Het zilveren jubileum van de Landelijke Fokkersclub Nederlandse Landgeit (LFNL) werd op 9 november 2007 gevierd met een symposium dat als titel droeg: 'De Nederlandse landgeit in een breder perspectief'. Plaats van het gebeuren Landgoed Rhederoord in De Steeg (Gld.). De ruim zeventig aanwezigen kregen een stevig programma voorgeschoteld met tien presentaties door negen personen. Dat vereiste een strak tijdschema en voorzitter en inleiders verdienen een compliment voor de wijze waarop zij zich daaraan hielden. De dag werd geopend door de voorzitter van de jubileumcommissie, Geert Boink. Zoals voorin dit blad is te lezen heeft hij er inmiddels een nieuwe voorzitterspet bij opgezet.

Na een kort welkomstwoord gaf hij het voorzitterschap voor deze dag in handen van Daan Dercksen, dierenarts bij Gezonde Dieren in Deventer. Dercksen is een vertrouwd gezicht in de wereld van de geitenhouderij.

Engelstalig ochtendprogramma

Het thema van het ochtendprogramma was vooral de herkomst van de Noord-Europese geitenrassen en hun verwantschappen.

De hoofdmoot daarin werd verzorgd door de Engelsman Raymond Werner. Werner houdt zich als wetenschapper al jarenlang bezig met de historie van de geit en is een vooraanstaand persoon bij het behoud van oude geitenrassen. Van hem kwam een indrukwekkend betoog over de geschiedenis van de 'cold weather goat', zoals die thans nog in Noord- en West-Europa aanwezig is en hoe de in het wild levende, dan wel gehoede geit zich vanuit Centraal-China via het Midden-Oosten naar onze streken heeft verplaatst. Er zijn perioden geweest dat over vrijwel geheel Europa een klimaat heerste waarin voedselrijke vlaktes aanwezig waren waarop talrijke soorten dieren graasden, waaronder geiten. Er deden zich gedurende en tussen de ijstijden echter ook snelle veranderingen in het klimaat voor met lage temperaturen en weinig voedselaanbod. Vele dieren hebben de noodzakelijke aanpassing niet kunnen maken. Slechts een klein deel van de populatie bleef over en evolueerde tot de 'cold weather goat'.

Werner bracht een goed verhaal, gedragen door een enorme hoeveelheid kennis. Jammer dat het niet werd geïllustreerd door lichtbeelden, zoals tegenwoordig

gebruikelijk is. De materie was er zwaar genoeg voor. De toehoorder moest voor een goed begrip kennis hebben van prehistorie, geschiedenis van geitenrassen en ook nog de Engelse taal beheersen. Gelukkig werd er wel een geschreven versie van het verhaal uitgereikt, zodat het thuis rustig kon worden nagelezen.

Hierna kwam Colin Johnston van de Old Irish Goat society aan het woord. In Ierland zijn er nog duizend à twaalfhonderd landgeiten, veelal in het wild levend in natuurgebieden. Het aantal loopt geleidelijk terug.

De Deen Andreas Gertz wilde niet spreken over de toekomst van de Deense landgeit, omdat er volgens hem geen toekomst meer voor is. In 2006 waren er nog 141 geiten en 35 bokken in het stamboek. Kruising met buitenlandse rassen is niet toegestaan. Verdwijning van het ras zou erg spijtig zijn, omdat de Deense landgeitenpopulatie aan de basis staat van de diverse Noord- en West-Europese landgeitenrassen.

De Britse Shirley Goodyer bracht een dramatisch verhaal over de Britse Feral Goats. Dit zijn verwilderde, of in ieder geval in het wild levende geiten die al honderden jaren in het noorden van Engeland en in Schotland leven. De dieren zijn te vinden op de meest onherbergzame delen van het land. Er is vrijwel niemand die zich om het lot van deze dieren bekommert. De Britse Rare Breed Survival Trust, de organisatie voor het behoud van zeldzame

huisdierrassen, staat op het standpunt dat het geen landbouwhuisdieren zijn. En de boeren en jagers beschouwen ze als schadelijk wild, waarop gejaagd mag worden. En zo worden de Feral Goats vrijwel letterlijk de oceaan in gedreven.

Perspectief met DNA-onderzoek

Na de goed verzorgde lunch werd de voertaal van de presentaties Nederlands. Dr. Hans Lenstra, biochemicus en werkzaam aan de faculteit voor Diergeneeskunde,

is betrokken bij een Europees project om de verwantschap tussen geitenrassen te achterhalen met behulp van DNA-onderzoek. Het onderzoek werkt met genetische merkers. Er wordt apart gekeken naar het type Y-chromosoom (het mannelijk chromosoom). Met deze technieken is te achterhalen hoe de geitenrassen zich in de loop der tijd vanuit Voor-Azië hebben verspreid over Europa. De resultaten die Lenstra toonde, geven een interessant beeld van de historie en de verwantschap

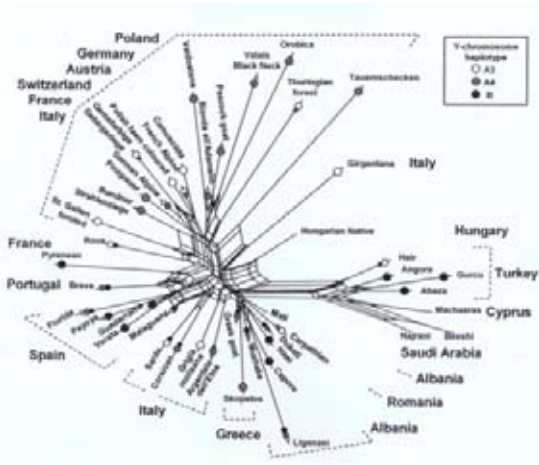
van de betrokken rassen. Bij het onderzoek zijn vooral de Midden- en Zuid-Europese rassen betrokken. De noordelijke rassen, waaronder de Nederlandse landgeit, doen vooralsnog niet mee. Mogelijk is hier later een onderzoek voor op te zetten.

Begrazing succesvol

Dan naar de alledaagse praktijk. In de Mariapeel, op de grens van Brabant en Limburg, wordt de heide al dertig jaar begraasd door landgeiten. Het aantal gei-

Nederlandse landgeiten

Genetische verwantschap tussen de verschillende rassen. De grootte van de open, gearceerde en zwarte bolletjes geeft de frequentie aan van respectievelijk het A3-, A4- en B-haplotype op het Y-chromosoom. (Bron: De rol van de biotechnologie; Turijn 5-7 maart 2005)

ten is geleidelijk gestegen, maar ligt de laatste jaren vrij stabiel op omstreeks zestig stuks. Het resultaat is positief voor dier en landschap. Het open karakter van de heide wordt door de geiten op een natuurlijke manier gehandhaafd. Geiten vreten niet alleen de zachte delen van de begroeiing, maar laten ook harder materiaal niet staan. De Mariapeel is een natte heide. Landgeiten gedijen daar beter dan heideschape en hebben minder problemen met de spijsvertering en klauwen.

Wilna Boink-Janssens is geitenhoudster. Ze kan moeilijk afscheid nemen van haar dieren, maar toch is voor geen van hen de eeuwigheid weggelegd. Daarom bewaart Wilna de schedels. Dan heeft ze toch nog een beetje het gevoel dat ze er nog zijn. Inmiddels is er een flinke collectie ont-

staan. Een deel had ze meegebracht naar het symposium. Zelfs als geprepareerde schedel heeft ieder dier zijn karakteristiek, zij het minder expressief dan bij leven. De neuslijn van de schedel is overwegend recht. Het kenmerkende kuiltje in de neuslijn wordt veroorzaakt door de spek-mop op het voorhoofd.

Blauwtong ook bij geiten

Voorzitter van de dag Daan Dercksen kwam met de laatste ontwikkelingen ten aanzien van blauwtong. De ziekte heeft de zachte winter overleefd en is dit jaar fors teruggekomen. Grote delen van Nederland zijn thans besmet. Het virus lijkt dit jaar ook wat agressiever dan in het begin. Runderen kunnen er duidelijk ziek van worden. Geiten leken aanvankelijk minder gevoelig, maar ook hier zijn de verschijnselen nu zichtbaar. Blauwtong wordt overgebracht door knutten, kleine steekvliegen. Het ziet ernaar uit dat nu meer soorten knutten de ziekte verspreiden dan eerst werd gedacht. Daaronder zijn ook soorten die beter tegen koude kunnen. Ze blijven niet buiten, maar gaan 's avonds mee de stal in en daardoor is de kans kleiner geworden dat een stevige winter ons van de kwaal zal afhelpen. We zullen ons er bij neer moeten leggen dat blauwtong een ziekte is die onder onze dieren blijft heersen. Vaccinatie is dan de enige mogelijkheid om de schade te beperken.

Op het menu

Als laatste spreker van de dag was Edgar de Poel. Hij vertelde over de enquête die onder de leden van de LFNL is gehouden. De resultaten zijn niet eenduidig en moeten nog verder worden uitgewerkt, maar het beeld van de doorsnee houder

H.F. Clossen

Nederlandse landgeit

van landgeiten is een goed opgeleide man (67%) of vrouw (33%) die in het buitengebied woont.

En toen volgde de presentatie van het jubileumboek. In korte tijd is er een lezenswaardig en bekijkswaardig boek samengesteld. Zie de bespreking in de boekhoek van dit blad.

De dag werd besloten met een borrel en een diner, waarbij het onderwerp van de dag nadrukkelijk aanwezig was. De Nederlandse landgeit is tenslotte van oudsher een nutsdier en dat werd door de vaardige handen van patron cuisinier Eric van Veluwen op gastronomische wijze tot uiting gebracht.

De Landelijke Fokkersclub Nederlandse Landgeiten heeft met het symposium en de uitgave van het jubileumboek op indrukwekkende wijze gezicht gegeven aan het 25-jarig bestaan. Het ras is uit de ergste gevarenzone en de LFNL kan de volgende 25 jaar met veel optimisme en vertrouwen tegemoet zien. ●